

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Esponce, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. II. De morientium Christi fidelium salubri viatico.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

per communionem percepta, dicentem, *Gloria tibi Domine* de rebus omnibus, ad Deum migrasse, non dubium de more Christiano atq; Catholico. Nam & Iustini pro Christianis ad Antoninum Pium Imp. apologia testatur Eucharistiam iam tum fratribus absentibus per Diaconos miti solitam. Quibus autem absentibus, nisi potissimum morituris, adeoque moribundis impertiri, quia ἐφ' ὅσον ἔστι ζωὴς & ἰαση, ut Græci, Latini, vitæ æternæ viaticum. Quos etiam, ex hac inquam, vita migraturos, si pura conscientia hæc mysteria percipiant, decedentes suo angeli stipât satellitio, ut toties antè scripsit Chrysostomus, & inde deducunt, ἀποτὸ φερύτου ἀγιάζουσι. O sacrum peregrinationis nostræ viaticum, quo de hoc nequam seculo peruenitur ad cœlestis Hierusalem consortium, moriturus exclamabat Hieronymus Precabundus autem, & se ad Missam præparans Ambrosius, manducat te, aiebat, angelus pleno ore, manducet te peregrinus homo pro modulo suo, ne deficere possit in via, tali recreatus viatico. Post quos Sententiarij disputantes super huius sacramenti nominibus, habet, inquit, & futuri etiam respectum, quatenus est etiâ fruitionis quæ in patria erit, præfiguratiuum. Nam ut panis ille corporalis, Manna, populum antiquum ad terram promissionis per desertum eduxit: sic esca hæc cœlestes fideles per hoc seculum transeuntes ad cœlum subuehit. Secundum quod rectè viaticum, quia in via nos reficiēs, viam nobis illuc perueniendi præbet, & in patriam vsque deducit.

Basiliius citante ibi longo. viaticum.

Lib. 4. dist. 8. A. Thom. part. 3. quæ. 73. art. 4. Manna.

De morientium Christi fidelium salubri viatico.

CAP. II.

Sed non est animus locos singulos persequi. Sufficiens qui occurrēt in hoc & significatu, & mortis, quo de loquimur, articulo, cum in patribus aliis, tum in Gregorio I. non infrequentes, ut cum de Saturnino presbytero lapsō & deiecto, & sacrificare præsumente scribit Episcopo Venantio, Sacri eum corporis & san-

Registe li. 4. epi. 5. di. 50. ca. Accedens.

E iij

- guinis Dominici participatione priuatum in pœnitentiam redige, sic vt ad obitus sui vsque diem id excommunicatione permanens, viaticum exitus solum tempore percipiat. Et cum quidam alienam messem die Dominico ante Missam exarasset, terminos etiam post eradica-
Lib. 7. ep. 1. set, Quorum, ait, consilio hæc egisti, duobus eos mensibus excommunicamus, sic tamen, vt si quid intra hoc temporis spatium eis humanitus euenerit, benedictione viatici non priuentur. Lucillum etiam Mileuitanum Episcopum cum presbyteris & diaconis reis, & in nescio quo crimine graui haud dubie consciis, depositum, eadem qua supra corporis & sanguinis communionem priuat, & conditione, vt eis urgente mortis articulo, viaticum non negetur. Et de transitu ancillæ Dei Romulæ, ex testimonio Speciosi presbyteri, quæ paralyti multos annos decubuerat, post triduanam in morbo diuinæ lucis & fragrantia consolationem, nocte quarta redemptam, magistram suam vocauit: qua veniente, viaticum petiit & accepit. Sic sancta illa anima carne soluta est, & ad cœlum ducta. Et hoc prior papa Siricius, de relapsis post pœnitentiam, Sacris quidem mysteriorum celebritatibus, non mereantur, licet intersint, à Dominicæ autem mensæ conuiuio segregentur, vt hac saltem distinctione correpti, & sua in se ipsi castigent errata, & aliis ab obscenis se cupiditatibus retrahendi exemplum tribuant. Quibus tamen, quia carnali ceciderunt fragilitate, viatico munere, cum ad Dominum cœperint proficisci, per communionis gratiam volumus subueniri. Eum secutus
Epist. 1. c. 5.
33. q. 2. can.
De his. Innocentius I. incontinentibus & voluptati post baptismum deditis, cum persecutionis tempore anterior Ecclesia pœnitentiam concedens, communionem negasset, ne huius facilitas securos minus à lapsu reuocaret, depulso ab ecclesiis terrore, ac pace reddita, de Domini misericordia vtranque reddidit obeuntibus, quasi viaticum profecturis. Sixti quoque III. Bassum calumniatorem Synodus Episcoporum 17. Romæ, misit in exilium, Valentinianus Augustus proscripsit & confiscauit, ita vt supremo tamen die viaticum ei ob Ecclesiæ pietatē non negaretur, Post quem, postque Synodos infra nominan-
- Tanta.*
- Lib. 7. ep. 61.*
- Homi. 40.*
super Euāg.
Dialog. 4.
cap. 15.
- Epist. 3. c. 2.*
- Platin.*

das, vt scias hac in re cum veteri iure nouum ius, moren-
 que adhuc retentum conuenire, innocentius I I I. In illo, *Extra de*
 ait, verbo per quod pœnitentiam morietibus non nega- *pœnit. &*
 mus, viaticum etiam quod verè pœnitentibus exhibetur, *remiss. cap.*
 intelligi volumus, vt nec ipsum decedentibus denegetur, *Quod in te.*
 corporis, inquam (vt & paulò antè de Liuoniensibus no- *Cap. Deus*
 uiter conuersis eorum rescribit Episcopo) & sanguinis *qui Eccl.*
 Domini sacramentum in mortis articulo tribuatur. Et *Liunienses.*
 Gelasius .I. ca. x x I I. quem multò post innouauit Tribu *27. q. 1. ca.*
 riensis can. x x I I I. Virgines sacras nubentes, & ince- *Virginibus*
 stos eorum maritos à sancta communione detruisit, nisi *ca. Si quis*
 publicè pœnitentes, non recipiendas, Sic tamen vt de se- *sacro. virgi*
 culo transeuntibus, si dignè pœnituerint, viaticum non *gines sacra*
 negetur. Stephanus v. Astulphum vxoricidam sic inter *nubentes.*
 cætera monet, Communione corporis & sanguinis Do- *33. q. 2. cap.*
 mini, cunctis vitæ diebus indignum te existimes. In vlti- *Admoni-*
 mo tamen exitus die, si merueris pro viatico (si sit qui ti- *re vxorici-*
 bi tribuat) tantummodò venialiter vt accipias, tibi con- *da.*
 cedimus. Nicolaum I. credo, imitatus, qui paulò antea *Ca. Lato-*
 matricidam annuæ pœnitentiæ iugo sic calligauerat, vt *ren.*
 anno post introeundi quidem in Ecclesiam haberet li- *Matricid.*
 centiam, tantum tamen inter audientes staret, sed non *Parricide.*
 dum communicaret. Completo autem trium anno-
 rum circulo, sacra ei communionis gratia concedere-
 tur, ante quod tamen triennium, si vitæ finis appropin-
 quasset, corporis & sanguinis Domini nostri particeps fie-
 ret. Sic Gregorius I I. ad Bonifaciū episcopū, De his qui
 patrè, matrè, fratrè aut sororè occiderint, vt toto vitæ suæ
 tēpore corpus Dominicū nō suscipiāt, nisi tēpore exitus
 pro viatico. Iā verò non singulos patres, sed patrū etiam
 audiamus Concilia. Synodi Ancyranæ post Apostolica
 tempora primæ, earū quæ recipiantur, Canon 6.
 pœnitentiā his qui minis aut metu sacrificassēt, iniūcta, de
 vita interim periclitatibus, aut ex infirmitate, aut morte
 aliūde imminēte, cōmunionē propter viaticū nō negāda *26. q. 6. ca.*
 fāxit. Quam omnes propè Synodos post videre est secu- *De his ve-*
 ras. Ni. I. canō aliis XII. aliis XII I. de hoc ita habet *rō.*
 De his qui recedunt (ex corpore) vetus & canonica lex etiā nunc
 seruabitur, vt eorū nemo necessario & pōdit viatico (nouis-
 simo innamine) fraudetur. Et generaliter super tradeda

- Ca. 15. qui.* morituro cuius communionem, seu oblationem, aut Eucharistiam, *ἢ μεταχρησῆναι εὐχαριστίας* penes Episcopum cura sit & probatio. Carthaginen. 1111. canō. 76. 77. 78. Pœnitentiam in infirmitate petenti, si is casu, dum ad eum sacerdos venit inuitatus, oppressus obmutuerit, vel in phrenesim versus fuerit, cum testimonio eorum qui audierunt, dādā, & si quidem continuò creditur moriturus, superfundendam ori eius Eucharistiam, quod etiam Eucharistiæ ibidem vocatur viaticum. Aransicensis canon. 111. Niceni verba, nedū mentem secutus, Hoc morientis, ait, sufficit consolationi, siue reconciliationi, iuxta patrum definitionem, qui huiusmodi cōmunionem congruenter viaticum nominarūt. Et in capitulis Græcarum Synodorum, interprete S. Martino episcopo Bracarenfi. can. 83. *Is verò.* qui etiam est superior Nicenus, Si quis de corpore exiēs, nouissimum & necessarium communionis viaticum expetit, non ei negetur. Et, Qui in exitu mortis sunt, & desiderant accipere sacramentum, cum Episcopi consideratione & probatione accipere debēt. Aurelianen. Concilij 1111. canon. 24. Si quis pœnitentiæ (solennis) benedictione suscepta, ad secularē habitum militiamque reuerſi præsumpserit, excommunicatione plectatur, viatico tamen ad exitum concesso. Eorundem meminit Toletani. x11. canon. 2. præfatus quosdam nimia interim ægritudine ita loquendi sentiendique naturale perdidisse officium, vt nulla suæ eis salutis cura inesse videretur, nullo pristinae deuotionis desiderio noscerētur anhelare. Quorum tamen casibus condolens fraternitas, talium ita necessitates in fide sua suscepit, vt vltimum eis tribuatur viaticum, ne scilicet sine fructu pœnitentiæ à seculo transire videantur. Sic breuiter canon Agathensis xv. Viaticum omnibus in morte positis non negandum. Sic Gerunden. canon. 1x. Qui ægritudinis languore depressus pœnitentiæ benedictionem, quam viaticum deputamus, per communionem acceperit, &c. Vormatiense Concilium superiores de patricidis & fratricidis canones inuauit. Nicolai præsertim ad verbū canone xxx. ante pœnitentiam scilicet completam, periclitantibus viaticum corporis & sanguinis Dominici (vt ibidem habetur) non
- Dist. 50. c.*
Is verò.
- Dist. 50.*
ca. pœnit.

negandum. Canone autem Lxxxi. qui ei synodovltimus 13. q. 2. cap. est, Grariano Magnutinenſis nomine citatus, addit, *Quæ* *Quæſtium.* ſitum de his qui in patibulis pro ſcleribus ſuſpēduntur, *Suſpenden-* poſt confeſſionem Deo per actam, num eorum cadaue- *dis cōmunio* ra ad Eccleſias deferenda, oblationes pro eis offerendæ, *neganda.* celebrandæ Miſſæ? reſpondet, Si omnibus de peccatis ſuis puram confeſſionem agentibus, & dignè pœnitentibus cōmunio in fine ſecundū canonicum miſſum danda eſt, cur non etiam iis qui pro ſuis peccatis extremam pœnam perſoluunt? Vbi legit ac velut exponit Gratianus, ſecundum præcepta canonum. Et, Cur canones cōmunionem vel ſepulturam eis interdiciunt (vel interdicerēt) qui pro peccatis ſuis pœnam extremam perſoluunt, & confitentur, vel confiteri deſiderant? Triburiēſis quoque Synodus turibus & Latronibus etiam rerum Eccleſiaſticarum, vt in furto & rapina mortuis preces negat, ita vulneratos, elapſos, & deſperatæ valetudinis, reconciliari ſe myſteriis ſacroſancta piè deprecantes, x. Niceno & Carthaginenſis conciliis, ex Innocentij & Celeſtini decretis, vltimo & neceſſario viatico minimè priuat, ſed eis vt à perpetuo liberenter exitio, vel in ſupremis ſuis eum extrema pœnitētia cōmunionem tribuit. Quid enim aliud eſt vltimā pœnitētiā negare periclitanti, quā mortem addere moriēti. Ex quibus. Gul. Durantes in Repertorio, Rubrica de pœnitētiis canonicis. ca. 20. Et quæ impediāt communicandum, cap. 2. Et ſacerdotale Romanum tra- *Cap. 20.* ctat de pœnitētia inter antiquos canones pœnitentiales, volunt latroni volenti confiteri, aut confeſſo, dari Chriſti corpus: hæreticis vero, & quidem relapſis, etiam ſine vlla pœnitentia audiētia, iudicio ſeculari relinquendis, poſt tamen manifeſtè pœnitentibus, ſacramenta humiliter petita nec pœnitentiæ, nec Eucharitiæ, deneganda reſpon- *De heretic.* dit Bonifacius v l l l. Atqui tales non ita poſt rectā in i- *in 6. cap.* gnem mittuntur. Verū vt ſæpe cōmunionis & viatici *ſuper co.* nomine Eucharitiæ intelligitur participatio, ita neque *Cap. 31.* ſemper, neque neceſſariò. Eſt enim vbi his nominibus pœnitētiū per manuum impoſitionem ſumatur reconciliatio, ſeu confitentium abſolutio. Quæ vt non negatur quouis modo morituris, dummodò verè pœnitenti-

bus, Sic Eucharistiæ hominibus supplicio extremo addi-
ctis dandæ permittendæve mos adeò non obtinuit, in
Gallia certè nostra, vt superiore proximo seculo Rege
Guaguin. nobis Ludouico x i. Ludouicus Luxeburgus Comes sta-
lib. x. Ne- buli, maiestatis reus, capite damnatus, confessione Chri-
cobe Gillis. stiano more expleta, viaticum Christi corporis ministra-
Ludouicus ri orauerit, nec exorauerit aut obtinuerit. Res tamen di-
Luxembur- uina, siue Missa coram illo facta, & panis benedictus o-
gus. blatus, quem religiosè manducauit. Decollati in Grauia
Eandem. corpus per fratres Franciscanos elatum, & in eorum me-
Lib. 4. sen- dio choro humatum Anno 1475. Decemb. 19. Eandem
tètiar. dist. consuetudinem F. D. Soto in Hispania seruari testatur,
12. Quest. sed cui aliæ nationes obmurmurent, quoniam nulla ap-
1. Art. 11. paret causa, cur ad mortem damnatis verè modò pœni-
tentes eo beneficio priuètur, præcipuè contra tot cano-
num sanctiones. Et contra forsam satius esset hunc morè
non seruari, præsertim cum sæpe per hoc sacramentum
fiat homo ex attrito contritus, & gratiam suscipiat, quam
minus pœnitès non recepit. Adeoque vsu munire posset,
vt communionis defectu anima eius periret, qui alioqui
saluus fieret. Sed eiusmodi canones adeò non obligant,
quin possint per contrariã consuetudinè abrogari. Cuius
fortasse consuetudinis ortus fui, quod cū huiusmodi cõ-
dénati à cõmunionè reipublicæ abscindãtur, in eius ab-
scissionis signũ negatur eis cõmunionis sacramentum tan-
quàm reipublicæ hostibus (vel potius extorribus) Accedit
apparens irreuerentiæ nonnihil ita sacramento irrogando
si qui sacrum christi corpus suscepit, illico ita patibulũ &
crucem rapiatur. Et quandoque præ mortis atrocitate vo-
mitus (de quo postea) periculum imminere posset. Hæc il-
le. Multo minus sacris, sed ad periculum, aut etiã certam
mortem proficiscentibus, cõmunio sit petentibus, dene-
ganda, vt legere cùm de aliis, tũ de Philippico Mauritij
Cedron. Imp. excubitore desperata præ metu principis eum ma-
pag. 330. ne accersentis, vita. Et de Theodosio eiusdè Imp. F. qui
332. cum aphoca tyrãno ad mortem traheretur, prius imperta
Pau. Dia- uir, diuinis impertiri mysteriis, ita decollatus. Et manzil
con. lib. 17. sub principe Arcadio prius in hymnis & precibus perui-
Paul Dia- gil, ab ipsis celestium mysteriorum sacramētis circum fu-
con. lib. 13. sus in hostè processit in Chronico Vespèrgensi ad annum

Domini. 1104. Sigehardus comes seditione Ratij bonēsiū
 aduersus eū quasi reū maiestatis in Henricum 1111. cō-
 mora, in hospitio suo obsessus, foribus tandem effractis, *26. q. 7. ca.*
 confessione prius facta, sumpto etiā Dominici sacramēti *Ab infir-*
 viatico, capite truncatus occubuit. Secundum superiorem *mis.*
 autoritatē canonicā Theodorus Cātuariensis Episcopus
 in pœnitentiario suo diffiniuit, vt infirmi in periculo mor-
 tis positi, ne pietatis eis clausa ianua, neu à cōmunionē &
 veniæ cōsortio iudē videātur alieni, post purā confessionē *Vnctio ex-*
 peccatorū, pœnitentiæ quātitate magis innotescēte quā *trema.*
 imponēda, cuius tamē modū à sacerdote impositi cōua-
 lescentes & periculo erepti obseruarēt, amicorū orationi- *Lib. 3. epi-*
 bus & consolationibus Ecclesiasticis subleuari, sacra olei *stola. 4.*
 vnctiōne inūcti, secundū statuta sanctorū patrum viatici *Tho part.*
 cōmunionē reficiātur. Habes simile exēplum ægrotantis *3. Quest.*
 prius inūcti, mox sacri corporis viatico refecti apud Pe *80. artic. 9.*
 tr. venerabili Moribūdis ergo, si prius in eis cū benē va *Vomit⁹ aut*
 lebāt, huius sacramēti apparuit deuotio, debet id in mor- *exputio sa-*
 tis articulo exhiberi, nisi fortē timeatur aut vomitus, aut *cramenti.*
 exputationis periculum, quo acceptū sacramētū fortē rei-
 cerēt & excrearēt. Idque coacti, quod vt alioqui grāde (vt
 reuera est) flagitiū Ecclesia olim iā dānauit. Sic enim su-
 per hoc cauit Toletani Cōcilij 1. canō 14. Si quis acceptā
 à sacerdote Eucharistiā non sumperit, velut sacrilegus,
 propellatur. Quoquidē canone cū nec adiecta esset vo-
 lūtatis discretio, Toletani Cōcilij 11. canon. 11. antiquū
 sic elucidauit, Cū & infidelis infideliter hæc agat, & fide-
 lis fidēter accipiat, quòd naturalis eū necessitas non sinit
 deglutire. Solet enī humanæ naturę infirmitas, in mortis
 exitu prægrauata, tāto siccitatis pōdere deprimi, vt nulla
 ciborū illatione refici, vix tātū illati poculi gratia dele-
 cterur sustentari. Quod & in multorū exitu vidimus, qui
 votis optatū sacre cōmunionis experētes viaticū, collatā
 sibi à sacerdote Eucharistiā reiecerūt. Non quòd infideli-
 tate hæc agerēt, sed quòd præter Dominici calicis haustū
 traditā sibi nō possent (alterā speciē) deglutire. Nō ergo ij
 ab Ecclesiæ corpore separādi, qui necessitate, nō infideli-
 ter hæc fecerūt, hi præsertim, de quib⁹ nihil fideli sinistra
 sentitur. Placuit ergo definiere, quod neque fideli noceat,
 neq; infideli inultū existat. Quicunque ergo fidelis inuē-

*Infantes.
Amentes.*

tabili qualibet infirmitate coactus, Eucharistiam perceptam reiecerit, in nullo Ecclesiasticæ damnationi subiacet: Idem canet de infantibus & amentibus, de quibus nunc nihil. Quisquis igitur absque inevitabili, ut dictum est, infirmitate corpus Domini proiecerit, siquidem fidelis, perpetua communione priuetur: sin infidelis, verberatus perpetuò relegetur. Quos tamen excessum hunc digna pœnitentiæ satisfactione deslentes, post quinquennium licebit communioni pristinæ reformari. Hæc Toletani. Et tãtam tamen in iis cautelam ex adoratione nimirum partim profectam, veteres adhibuerunt, ut si qui Eucharistiam vel ex infirmitatis causa vomuissent septē diēs, nedum si qui per ebrietatem vel voracitatem, multò, & meritò quidem, pluribus pœnitere voluerint, citantibus super hoc canonem, ex Bedæ & Romano penitentiario, Gratiano Burchardo, Iuone. Hinc communis illa Christi fidelium charos suos ex hoc seculo, vel cum viatico transire consolatio, & bona super eorum salute spes, vel sine hoc decedere, desolatio, & super eorum perditione coniectura. De quo in vtranque partem exempla sunt in vita D. Bernardi ab æqualibus eius cōscripta. Qui magnifico viro Iosberto de firmitate vicino suo, impetrauit alioqui moribundo, & confessionem, & diuinum hoc sacramentum. Quorum neutro sumpto Gerardus Aquitanix tyrannus magis quàm comes, subito ibi mortuus, & miserè legitur extinctus. Et cum dicat scriptura, Est peccatum ad mortem, pro eo non dico ut roget quis, impœnitens, sine confessione ac viatico, de corpore egredientem spiritum ei reddidit, cuius minister in finem vique fuerat. Attamen idem etiam hæreticum super præcipuo Eucharistiæ negotio, hoc est, carnis & sanguinis presentium ibi veritate lapsum, subita correptum infirmitate, ad cor redeūtem scribit accito Episcopo S. Malachia, errore abiecto, & veritate agnita, confessum, à reatu absolutum, viaticum petiuisse, datam reconciliationem, & vno penè momento perfidiam ore abdicatam, & morte dilutam. Ita Petrum Abelardum, & ipsum non satis, ut quidam volunt, in Eucharistia firmum, pœnitentem, & monachum Cluniaci factū, Petrus venerabilis eius tum

*De consecr.
dist. 2. cap.
si quis per
neglig.*

*Burchard.
lib. 5. cap.
46. 49.*

*Lib. 1. c. 9.
Lib. 2. c. 6.*

1. Ioan. 5.

*In vita S.
Malachia.*

*Libr. 5. epi-
stola. 10.*

loci Abbas, morbo ad extrema perductum, peccata sanctè, deuotè, ac Catholicè confessum, magno inhiantis cordis affectu, viaticum peregrinationis, ac æternæ vitæ pignus, Domini scilicet corpus accepisse, suū ei corpus & animam fideliter commendantē. Et nihil vetar quin de similibus intelligamus eum canonis locum, quo precatur Ecclesia pro eis qui decesserunt cum signo fidei, &c.

Asseruatio Eucharistiæ propter infirmorum communionem.
Cap. III.

Æc igitur viatici moribūdis & salubris necessitas, & necessaria salubritas, ratio fuit & occasio seruandæ extra vsum Eucharistiæ, ritus certè multò antiquior, quàm ex quibus iidem qui suprâ Canonistæ citant, Siue Concilium Vormatiē. cap. 5. Vt presbyter semper Eucharistiā paratam habeat, vt quando quis infirmatus fuerit, statim communicet, ne sine communionē moriatur, Siue ex Turonē. cap. 4. Vt presbyter pyxidem habeat, aut vas tanto sacramento dignum, vbi corpus Dominicum diligenter recondatur, ad viaticum recedentibus à seculo: Semp̄q; sit super altare obserata propter homines nefarios, & septimo quōque die mutetur: Illa à presbytero sumatur, & alia eodem die consecrata, in eius locum subrogetur, ne fortè diutius seruata, mucida (quod absit) fiat. Sit fides penes citantes, Nam in Turonicis tribus, & vno Vormatiensi nihil legi tale. Extabat forsitan eorum tempore, vt & quod citant ex Concilio Rhemensi, cap. 2. cum in eodē infirmitatis articulo presbyteri quidam aut laico (vt in Serapione antè vidimus) aut femina, sacrum Domini corpus ad deferendum infirmis, traderent, ita diuina paruipendentes mysteria, vt quibus prohibetur nec sacrarium ingrediuntur, nec ad altare propinquant, iis sancta sanctorum communicaret, Synodus id quàm esset horribile ac detestabile, omnium prudentiæ relinquens considerandum: interdixit, ne temeraria hæc præsumptio vterius fieret, sed omnimodis presbyter per semetipsum infirmum communica-

*De consecr.
dist. 1. cap.
Presbyter.
Burchard.
lib. 5. c. 10.
Burchard.
cap. 9.*

*Grat. can.
Peruenit.
Burchard.
cap. 30.
Laici aut
femina ne
infirmos cō-
municent.*